

Handläggare
Anette Manoti
Telefon: 0850824016582

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2019-08-29

Remiss av Motion om att inrätta ett romskt democraticenter, KS 2019/583.

Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remiss av motion om att inrätta ett romskt democraticenter.
2. Beslutet justeras omedelbart

Sammanfattning

FI har skrivit en motion till kommunfullmäktige med förslaget att staden ska inrätta ett romskt democraticenter. I förslaget är centret tänkt att fungera likt ett medborgarkontor och erbjuda råd, stöd och samhällsvägledning till enskilda romer, men även bistå stadens övriga verksamheter med kunskapshöjande insatser.

Romer har status som nationell minoritet med särskilda rättigheter gällande språk och kultur. Regeringen har antagit en strategi för romsk inkludering 2012–2032 (skr. 2011/12:56) och Stockholm stad är en av Sveriges utvecklingskommuner i arbetet.

Länsstyrelsen i Stockholms län beskriver i *Årsrapport för romsk inkludering* (2019:9) att många kommuners arbete till stor del sker genom enskilda romska samordnare och brobyggare. Ofta saknas ett tvärsektoriellt perspektiv kring romers inkludering i samhället.

Stadsdelsförvaltningen kan se att det krävs en god organisering och integrering i stadens förvaltningar om ett eventuellt romskt democraticenter inte ska bli en solitär verksamhet.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelningen för kvalitet och stadsutveckling

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
Fax
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Bakgrund

FI har skrivit en motion till kommunfullmäktige med förslaget att staden ska inrätta ett romskt democraticenter.

Centret är tänkt att fungera likt ett medborgarkontor och erbjuda råd, stöd och samhällsvägledning till enskilda romer, men även bistå stadens övriga verksamheter med kunskapshöjande insatser. I

motionen lyfts att Stockholm är en av utvecklingskommunerna inom regeringens strategi för inkludering av romer. Motionärerna menar att staden tagit steg framåt vad gäller att tillgodose romers mänskliga rättigheter, men att ett romskt democraticenter skulle säkerställa ett långsiktigt arbete med hög kvalitet.

Remissvaret ska lämnas till Stadsledningskontoret 2019-08-30. Förutom Skärholmens stadsdelsnämnd finns ytterligare remissinstanser; Kultur- Utbildnings- och Äldrenämnderna samt stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Älvsjö.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Stadsutveckling och Medborgarservice.

Ärendet

FI har skriv en motion till kommunfullmäktige med förslaget att staden ska inrätta ett romskt democraticenter. I motionen lyfts den diskriminering och de myndighetsövervakade övergrepp som skett mot romer genom Sveriges historia. Motionärerna hänvisar till att diskrimineringen alltjämt fortsätter vilket bland annat framkommer i en granskning 2018 av FN-kommittén för avskaffandet av rasdiskriminering. FN-kommittén rekommenderade regeringen att vidta åtgärder för att säkerställa romers tillgång till utbildning, arbete, boende, hälso- och sjukvård samt rättvisa. Många av dessa frågor faller under det kommunala ansvaret.

I motionen hänvisas även till att Stockholms stad blivit utvecklingskommun för romsk inkludering. Ett romskt democraticenter skulle enligt motionärerna fungera likt ett medborgarkontor som erbjuder råd, stöd och samhällsvägledning till enskilda, men även bistå stadens övriga verksamheter med kunskapshöjande insatser. I motionen nämns att regeringen har en pågående utredning om ett nationellt center för romska frågor. Förslaget att inrätta ett romskt democraticenter, ska enligt motionärerna säkerställa en hög kvalitet på stadens långsiktiga arbete för att romer ska få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Romerna har nationell minoritetsstatus

Romer har status som nationell minoritet med särskilda rättigheter gällande språk och kultur. Sedan 1500-talet har romer levt i Sverige och talat språket romani chib. Den romska minoriteten består av olika grupper med inbördes kulturella och språkliga variationer. Antalet romer kan uppskattats till mellan 50-100 000.

Regeringskansliets tidigare utredningar

Delegationen för romska frågor (SOU 2010:55) beskrev i sitt betänkande omfattande problem när det gäller romers tillgång till utbildning, arbete, hälsa, bostad, social omsorg och trygghet. Övergrepp och diskriminerande åtgärder som drabbat romer beskrivs i Den mörka och okända historien – Vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet (Regeringskansliet Ds 2014:8). Övergreppen har bidragit till en förtroendeklyfta mellan romer och myndigheter. Romers levnadsvillkor idag är ofta mycket sämre än för befolkningen i övrigt.

Regeringens strategi för romsk inkludering

Regeringen antog i februari 2012 en samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032 (skr. 2011/12:56). Det övergripande målet är att den rom som fyller 20 år 2032 har likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Strategins målgrupp är framför allt de romer som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap. Kvinnor och barn är särskilt prioriterade.

Strategin utgår från de mänskliga rättigheterna med särskild betoning på principen om icke-diskriminering. En annan viktig utgångspunkt är att uppmärksamma konsekvenserna av antiziganismen i samhället. Åtgärder som föreslås finns inom flera verksamhetsområden såsom utbildning, arbete, bostad, hälsa, social omsorg och trygghet, kultur och språk samt civilsamhällets organisering. Myndigheter, kommuner och romska företrädare är involverade i arbetet. Länsstyrelsen i Stockholms län har ansvar för samordning och uppföljning.

Årsrapport 2018 från Länsstyrelsen i Stockholms län

I Länsstyrelsen samordnings- och uppföljningsuppdrag ingår att stödja kommuner att utveckla arbetsätt och metoder. Romer ska vara delaktiga och ha inflytande i arbetet som genomförs. I Länsstyrelsens årsrapport 2018 (2019:9) har utvecklingskommunernas arbete i Borås, Gävle, Haninge, Uppsala och Stockholm dokumenterats.

Länsstyrelsen beskriver Stockholms stads insatser;

- Totalt har åtta så kallade romska brobyggare varav fyra ungdomsanställda arbetat i stadens jobbtorgsverksamhet. Brobyggarna har handlagt cirka 400 individärenden under året. Stockholms stad har inrättat ett särskilt kulturstöd som romska organisationer kan söka och det finns en ambition att främja fler romska föreningar, särskilt för unga och kvinnor.

- Stockholms stad har även två brobyggare anställda i verksamheter som socialnämnden ansvarar för. Dessa brobyggare är anställda på avdelningen för stadsövergripande frågor och deras arbete syftar till att sprida kunskap om den diskriminering romer kan uppleva i kontakten med socialtjänsten.

- I Stockholm har den romska minoritetens historia och plats synliggjorts genom att skylta upp fyra romska boplatser. Arbetet har genomförts i ett samarbete mellan stadsdelsnämnderna Skarpnäck och Södermalm, Stadsmuseet, Historiska museet och den romska föreningen É Romani Glinda. Arbetet är sammanlänkat med boken ”Romska liv och platser - berättelser om att leva och överleva i 1900-talets Sverige”.

- Skolverket och Stockholms stad har en gemensam pilotsatsning inom grundskoleområde 3, Farsta och Hägersten-Liljeholmen. 13 lärare har gått en utbildning på Södertörns högskola där romers historia och nutida situation belystes. Lärarna har utsetts till ambassadörer för mänskliga rättigheter på sina respektive skolor.

Stockholm stads strategi för romsk inkludering 2018-2022

I juni 2018 antog Kommunfullmäktige dokumentet ”Nationella minoriteten romer. Stockholm stads strategi för romsk inkludering 2018-2022”². Arbetet för inkludering ska präglas av romsk delaktighet och egenmakt, principen om icke-diskriminering och kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur. Dokumentet utgår från fem rättigheter;

- Rätten till arbete och försörjning
Arbetsmarknadsnämnden ska stärka romers möjlighet till arbete och vuxenutbildning. Det görs bland annat genom uppsökande insatser där unga vuxna och kvinnor prioriteras. Romska ungdomar uppmuntras att söka kommunala sommarjobb och nämnden ska möjliggöra ungdomsanställningar i stadens verksamheter

- Rätten till utbildning
Utbildningsnämnden ska bland annat stärka kunskaper om romers utsatthet och antiziganism som ett led i det generella arbetet mot mobbing, trakasserier och kränkande behandling. Ett sätt som nämns är att anställa romska elevassistenter.

Skolornas modersmålsundervisning i romani chib ska stärkas. Även stadsdelsnämnderna ska genom förskolan bidra till att romska barn kan utveckla sitt modersmål och det svenska språket.

- Rätten till kultur

Kulturnämnden ska prioritera satsningar på att synliggöra romers kultur och historia i nära samarbete med romska företrädare. Det kan handla om att stödja romska föreningars initiativ.

Stockholms stadsbibliotek ska fortsätta bevaka utgivning av romsk litteratur och alla stadens bibliotek har enligt bibliotekslagen (2013:801) ett särskilt uppdrag att erbjuda romsk litteratur.

- Rätten till social omsorg och trygghet

Romers förtroende för socialtjänsten ska öka, genom ökad brukarmedverkan och brobygggarverksamhet centralt placerad på Socialtjänstförvaltningen. Personal inom stadsdelsnämndernas socialtjänst erbjuds kunskapshöjande insatser genom Socialstyrelsens utbildningsmaterial *I bemötandet tar framtiden form*.

Vid omhändertagande av romska barn enligt LVU (lag med särskilda bestämmelser om vård av barn och unga 1990:52) ska inom principen om barnets bästa, hänsyn tas till den romska minoritetens rätt till sin kultur, sitt språk och sin identitet. I större utsträckning än idag ska placeringar göras i jour- och familjehem med romsk kompetens.

Stadens strategi för romsk inkludering samordnas av kommunstyrelsen och arbetet ska vara en integrerad del av respektive nämnds verksamhet och rymmas inom given ekonomisk ram. Nämnderna återrapporterar insatserna i stadens styr- och ledningssystem.

Jämställdhetsanalys

Folkhälsomyndigheten rapporterade 2015 regeringsuppdrag genom en fördjupad studie om romska flickors och kvinnors livssituation och hälsa. Studien synliggör romska kvinnors utsatthet, exempelvis i form av tvångsäktenskap och hedersrelaterat våld och förtryck.

Det har även identifierats strukturella hinder för romska kvinnors möjlighet att uppnå egenmakt. Arbetsförmedlingen upptäckte i intervjuer och workshops att många inte uppfyller arbetslöshetskravet som ofta ställs för att få ta del av arbetsmarknadsutbildningar eller vissa typer av subventionerade anställningar. I syfte att möjliggöra fler insatser som leder till kvinnors försörjning har myndigheten därför undersökt möjligheten att styrka arbetslöshetens längd med intyg från kommunen.

I motionen om att inrätta ett romskt demokratiskt centrum nämns inte särskilda jämställdhetsmål. Romska kvinnors och mäns mänskliga rättigheter lyfts generellt. Motionärerna betonar såväl ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som mål för att säkerställa ett Stockholm för alla.

Synpunkter och förslag

Det är oacceptabelt att romers levnadsvillkor idag ofta är sämre än för befolkningen i övrigt. Stadsdelsnämnden, förvaltningen och staden i övrigt har ett stort ansvar att stänga välfärdsgapet mellan romer och den övriga befolkningen. Tillitsproblemen mellan romer och myndigheter gör det angeläget att det romska civilsamhället inkluderas i arbetet.

Motionen väcker frågor kring vilka fördelar respektive nackdelar som kan finnas för staden i att fortsätta utvecklingsarbetet med romska brobyggare, kontra att göra ett specifikt medborgarkontor i form av ett romskt demokratiskt centrum. I Länsstyrelsens årsrapport för romsk inkludering (2019:9) framkommer att många kommuners arbete till stor del sker genom enskilda romska samordnare, brobyggare och samrådspersoner. Ofta saknas ett tvärsektorielt perspektiv kring romers inkludering i samhället.

Förvaltningen undrar om den service som ges av de romska brobyggarna knutna till jobbtorgen och socialtjänstförvaltningen är utvärderad? I vilken utsträckning har stadens förvaltningar använt möjligheten till kompetenshöjning för sin personal? Utvärderingar av Malmö och Göteborgs stads romska centra kunde ge kunskap för fortsatt riktning. Stadsdelsförvaltningen kan se att det krävs en mycket god organisering om ett eventuellt romskt demokratiskt centrum inte ska bli en solitär verksamhet.

Erfarenheter från medborgarkontoret i Skärholmen är att en del av de kvinnliga besökarna behöver lite mer stöd och uppmuntran för att klara sina ärenden själv. Samhällsvägledarna arbetar medvetet för att kvinnor ska få det utrymme som en del i att kunna uppnå egenmakt. Förvaltningen har inte hittat någon information om stadens romska brobyggares jämställdhetsarbete och ser framemot att dela deras erfarenheter.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelningen Stadsutveckling och
medborgarservice

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
Fax
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Bilagor

Remissen inklusive följbrev

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2019-08-06
Sara Heppling Trygg, Ansvarig	2019-08-06